

KRÓTKA INFORMACJA O POLSKIM SYSTEMIE EDUKACJI 2017/18

REFORMA POLSKIEGO SYSTEMU EDUKACJI

Od początku 2017 r. wprowadzana jest reforma oświaty, której głównym celem jest lepsze przygotowanie uczniów kończących cały cykl kształcenia do potrzeb rozwoju indywidualnego oraz potrzeb nowoczesnego rynku pracy, do czego potrzebny jest solidny fundament wykształcenia ogólnego.

Kluczowe elementy reformy to:

- Zmiana struktury systemu oświaty polegająca na wprowadzeniu długiej 8-klasowej szkoły podstawowej oraz 4-letniego liceum ogólnokształcącego i 5-letniego technikum.
- Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla 6-latków, w trakcie którego dziecko uczy się podstawowych umiejętności, a jego nauka, podobnie jak nauka w szkole jest objęta subwencją oświatową z budżetu państwa.
- Zapewnienie darmowych podręczników.
- Wzmocnienie kształcenia ogólnego i zawodowego w szkołach średnich poprzez wydłużenie o rok cyklu kształcenia.
- Wprowadzenie 3-letniego kształcenia branżowego (1 kwalifikacja w danym zawodzie) z możliwością nabywania dalszych kwalifikacji i przygotowania do matury w 2-letniej szkole branżowej II stopnia.
- Upowszechnienie kształcenia dualnego realizowanego we współpracy z przedsiębiorcami.
- Zwiększenie udziału pracodawców we współfinansowaniu kształcenia zawodowego poprzez utworzenie Funduszu Rozwoju Edukacji Zawodowej.

Zmiany rozpoczęły się od roku szkolnego 2017/2018. Uczniowie kończący w roku szkolnym 2016/2017 klasę 6 szkoły podstawowej stali się uczniami 7 klasy szkoły podstawowej.

Zmiany strukturalne wprowadzane są na podstawie Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. „Prawo oświatowe” oraz na podstawie Ustawy „Przepisy wprowadzające Ustawę - Prawo oświatowe” z tego samego dnia.

Docelowa struktura szkolnictwa będzie obejmowała:

- 8-letnią szkołę podstawową;
- 4-letnie liceum ogólnokształcące;
- 5-letnie technikum;
- 3-letnią branżową szkołę pierwszego stopnia;
- 2-letnią branżową szkołę drugiego stopnia;
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy;
- szkołę policealną.

Wprowadzenie branżowej szkoły I stopnia, w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej, nastąpiło 1 września 2017 r. Wprowadzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia rozpocznie się od roku szkolnego 2020/2021.

KSZTAŁCENIE OBOWIĄZKOWE

Kształcenie obowiązkowe trwa w Polsce 10 lat i obejmuje ostatni rok edukacji przedszkolnej, 6-letnią szkołę podstawową oraz 3-letnie gimnazjum. W związku z reformą struktury systemu oświaty wprowadzaną od 2017 r. kształcenie obowiązkowe będzie trwało 9 lat i obejmowało ostatni rok edukacji przedszkolnej oraz 8-letnią szkołę podstawową.

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Obowiązek szkolny (tj. obowiązek uczęszczania do szkoły podstawowej i średniej I stopnia, w nowej strukturze – do 8-letniej szkoły podstawowej) dotyczy dzieci i młodzieży w wieku 7-16 lat (w nowej strukturze – 7-15 lat). Obowiązek nauki odnosi się do młodzieży w wieku 16-18 lat (15-18 lat w nowej strukturze) i może być realizowany w formie szkolnej lub pozaszkolnej (realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy).

ETAPY KSZTAŁCENIA

Wczesna edukacja i opieka

Placówki dla dzieci w wieku 0-3 lata:

- żłobki,
- kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobowiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji, lecz podlegają Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

Od września 2016 r. edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa dla dzieci w wieku 3-5 lat i obowiązkowa dla 6-latków. Każdy 4- i 5-latek ma prawo do miejsca w przedszkolu. Od września 2017 r. prawo to dotyczy także dzieci 3-letnich. Rodzice dzieci 6-letnich mają od roku szkolnego 2016/17 prawo wyboru – mogą posłać 6-latka do 1 klasy szkoły podstawowej lub pozwolić mu na kontynuację nauki w placówce wychowania przedszkolnego. Dzieci 7-letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie 1 szkoły podstawowej.

Szkolnictwo podstawowe

Przed reformą

Nauka była realizowana w 6-letnich obowiązkowych szkołach podstawowych dla uczniów w wieku 6/7-13 lat.

Nauka obejmowała dwa etapy:

- *klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),*
- *klasy 4-6, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.*

Na zakończenie szkoły podstawowej przeprowadzano test zewnętrzny, który nie miał charakteru selekcyjnego, a jedynie informacyjny.

Po reformie

Reforma polega na wprowadzeniu jednolitej struktury obejmującej poziomy ISCED 1 i ISCED 2 (szkoła podstawowa + szkoła średnia I stopnia). Jest to 8-letnia szkoła podstawowa dla uczniów w wieku od 6/7 do 15 lat.

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

- klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),
- klasy 4-8, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Szkolnictwo średnie I stopnia

Przed reformą

Nauka realizowana jest w obowiązkowych 3-letnich gimnazjach (młodzież w wieku 13-16 lat). Na zakończenie gimnazjum przeprowadza się egzamin zewnętrzny, którego wyniki mają wpływ na rekrutację do szkół ponadgimnazjalnych.

Po reformie

Od 2017 r. gimnazja są stopniowo wygaszane. Uczniowie kończący naukę w klasie 6 szkoły podstawowej stają się uczniami klasy 7 nowej 8-letniej szkoły podstawowej. Od roku szkolnego 2018/19 obowiązkowy egzamin zewnętrzny będzie odbywał się w 8 klasie szkoły podstawowej.

Szkolnictwo średnie II stopnia

Zdecydowana większość absolwentów gimnazjum kontynuuje naukę w szkołach średnich II stopnia ogólnokształcących lub zawodowych, mimo że nie jest ona obowiązkowa (uczniowie podlegają jedynie obowiązkowi nauki).

Etap ten obejmuje naukę w następujących typach szkół:

- 3-letnie licea ogólnokształcące,
- 4-letnie technika,
- 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe.

Do szkół średnich II stopnia uczęszcza młodzież w wieku 16-19 lat (16-20 lat w przypadku technikum).

Po reformie

Reforma szkół średnich II stopnia rozpocznie od roku szkolnego 2019/2020, a zakończy się w roku szkolnym 2023/2024.

Nowe typy szkół średnich (ponadpodstawowych) :

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,

- 3-letnia szkoła branżowa (I stopnia) (działa od września 2017 r.),
- 2-letnia szkoła branżowa (II stopnia),

Uczniowie szkoły branżowej I stopnia (przed reformą: zasadniczej szkoły zawodowej) i technikum mogą w trakcie trwania nauki lub po jej ukończeniu przystąpić do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie i uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do zewnętrznego egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa maturalnego, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie szkoły branżowej II stopnia.

Szkolnictwo policealne

Ten etap kształcenia jest zaliczany w polskim systemie edukacji do szkolnictwa na poziomie średnim. Szkoły policealne są przeznaczone dla osób posiadających wykształcenie średnie ogólne i pozwalają na uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu. Nauka w szkole policealnej trwa od 1 roku do 2,5 lat. Uczniowie szkół policealnych zdają takie same egzaminy zawodowe jak uczniowie zasadniczych szkół zawodowych oraz techników.

Szkoły policealne nie podlegają zmianom strukturalnym w wyniku reformy.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Programy kształcenia są realizowane przez dwa typy uczelni:

- uczelnie akademickie,
- uczelnie zawodowe.

Oba typy uczelni prowadzą studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia III stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

Studia mogą mieć dwie podstawowe formy organizacyjne: stacjonarną i niestacjonarną.

Czas trwania studiów I stopnia to:

- 3-4 lata w przypadku tytułu zawodowego licencjata
- 3,5 - 4 lata w przypadku tytułu zawodowego inżyniera.

Posiadanie tytułu licencjata lub inżyniera uprawnia do podjęcia studiów II stopnia. Studia II stopnia trwają od 1,5 roku do 2 lat w zależności od kierunku studiów.

Studia na wybranych kierunkach są prowadzone jako jednolite studia magisterskie, które trwają 4-6 lat.

Studia I i II stopnia oraz jednolite magisterskie kończą się egzaminem dyplomowym, po zdaniu którego studenci otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych.

Posiadanie tytułu magistra uprawnia do wykonywania danego zawodu i umożliwia wstęp na studia doktoranckie prowadzone w uczelniach i placówkach naukowo-badawczych, trwające od 3 do 4 lat.

Kolegia pracowników służb społecznych

W polskim systemie oświaty (poza systemem szkolnictwa wyższego) funkcjonują kolegia pracowników służb społecznych uznawane w porównaniach międzynarodowych za instytucje oferujące kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego (tzw. studia krótkiego cyklu).

KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA DOROSŁYCH

Ten etap kształcenia obejmuje uzupełnienie przez dorosłych wykształcenia szkolnego na poziomie podstawowym i średnim, a także uzyskiwanie i uzupełnianie kwalifikacji i umiejętności dla celów zawodowych i osobistych.

Kształcenie odbywa się w dwóch formach (szkolnej i pozaszkolnej):

- w placówkach kształcenia ustawicznego i praktycznego,
- w ośrodkach doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- w ramach studiów podyplomowych w szkołach wyższych.

Istnieje także odrębny system szkolenia osób bezrobotnych oraz niektórych kategorii osób poszukujących pracy.

Szczegółowe informacje można również znaleźć na stronach internetowych:

- [Ministerstwa Edukacji Narodowej](#),
- [Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego](#),
- [Głównego Urzędu Statystycznego](#).